

АНОТАЦІЯ

Се Ліфен. Методика розвитку виконавської волі майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі диригентсько-хорової підготовки. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 014 Середня освіта (Музичне мистецтво). – Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», Одеса, 2021.

Зміст анотації

У дисертаційному дослідженні на основі теоретичного узагальнення обґрунтовано і запропоновано вирішення актуальної науково-педагогічної проблеми розвитку виконавської волі майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі диригентсько-хорової підготовки через реалізацію авторської методики. Актуалізовано специфіку прояву виконавської волі в особистісному та професійному аспектах художньо-педагогічної полікомунікації в умовах мистецько-освітнього середовища з урахуванням духовного потенціалу хорового мистецтва і специфіки диригентсько-хорової підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва як платформи їхнього творчо-педагогічного самовираження і фахової самореалізації.

Зазначено, що розвиток виконавської волі майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі диригентсько-хорової підготовки вимагає теоретико-методологічного обґрунтування розвивальної стратегії, яка покликана долати суперечності, що виникають між високим рівнем фахової значущості зазначеної проблематики і браком методичного забезпечення, яке зумовлюється незадовільним станом теоретичної розробленості розвитку виконавської волі майбутніх учителів як хормейстерів.

У дослідженні представлено узагальнення філософських, психологічних і музично-педагогічних концепцій вольових якостей, які є

професійно значущими для вчителів музичного мистецтва, діяльність яких спрямована на духовний розвиток учнів засобами музичного мистецтва через залучення їх до різних форм і видів музикування, зокрема хорового співу. Доведено, що хоровий спів є найбільш доступною, «відкритою», духовно консолідаційною формою колективного музикування учнів в процесі художньо-педагогічної полікомунікації з творами мистецтва, що вимагає від учителя-хормейстера наполегливості, рішучості, цілеспрямованості, свідомої регуляції і саморегуляції щодо досягнення бажаного результату фахової діяльності. Виконавська воля учителя як хормейстера вивчається в контексті самовизначення і цілепокладання, самоздійснення і відповідальності майбутніх фахівців, як чинник актуалізації гуманних цінностей і прояв активної свідомості в процесі їхньої диригентсько-хорової підготовки.

Теоретично обґрунтовано, що воля є вищою формою психічної активності, яка уможлиблює мобілізацію зусиль задля подолання як імпульсів так й інерції задля вищої мети, у якості якої в роботі розглядається досягнення найвищих виконавсько-педагогічних результатів учителя як диригента, керівника хорового колективу. Воля має психофізіологічну, вроджену і надбану природу, ґрунтується на регульованому використанні особистістю потенційної духовної вольової енергії та спрямовується особистістю на подолання перешкод і досягнення цілі діяльності. Джерелом активізації волі виступають мотивація і намір, а воля, в свою чергу, виступає у якості джерела енергії, спрямованої на реалізацію мотиву або наміру як художньо-педагогічної інтенції учителя-хормейстера.

Висвітлено специфіку виконавської волі в контексті мистецько-педагогічної, зокрема диригентсько-хорової діяльності майбутніх вчителів музичного мистецтва, що зумовлюється педагогічною метою діяльності – досягнення високих художньо-виконавських результатів. Наголошено, що завдяки виконавській волі вчителя-хорового диригента уможлиблюється реалізація максимально бажаного інтонаційно-звукового образу, який існує у його свідомості та у слуховій уяві як власної інтерпретаційно-виконавської

концепції. Зазначено, що художньо-педагогічна полікомунікація, яку здійснює вчитель музичного мистецтва в процесі роботи з хором колективом передбачає необхідність емоційного «зараження» співаків через емоційно-енергійний вплив, уміння контролювати звучання хору в режимі реального часу, відстежуючи прояв інтонаційно-виконавських проблем з метою їхньої оперативної корекції, що потребує значного вольового зусилля, без якого неможливий психоемоційний, художньо-продуктивний вплив на складний, живий, нетемперований «музичний інструмент» яким є хор.

Доведено, що активний цілеспрямований розвиток виконавської волі майбутніх учителів музичного мистецтва уможлиблює набуття ними здатності до трансляції хоровому колективу власних художньо-інтерпретаційних уявлень. Це забезпечує залучення кожного учасника хору до єдиного образно-емоційного естетично-ціннісного поля, що є запорукою досягнення високого виконавського результату і, водночас, всебічного особистісно-професійного розвитку учасників хору і, власне, майбутнього фахівця як хормейстера.

З метою узагальнення теоретичних напрацювань щодо досліджуваного феномену в дисертації запропоновано авторське тлумачення поняття «виконавська воля майбутніх учителів музичного мистецтва–хормейстерів» як індивідуальної базової особистісно-професійної властивості, що забезпечує цілеспрямований регуляційно-спонукальний вплив щодо мобілізації особистісних, художньо-виконавських ресурсів учасників хорового колективу в процесі емоційно-духовної консолідації задля досягнення максимально бажаного результату інтонаційно-виконавського емоційно-образного втілення змісту хорового твору в умовах художньо-педагогічної полікомунікації. Виконавська воля ініціює свідоме саморегулювання і самооблізацію інтелектуально-творчої і психоемоційної активності, що уможлиблює долання зовнішніх і внутрішніх перешкод, інтонаційно-виконавських проблем, та є чинником забезпечення

ефективності художнього розвитку колективу й особистісно-фахового зростання вчителя-хормейстера.

Обґрунтовано компонентну структуру виконавської волі майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі диригентсько-хорової підготовки, яка складається з чотирьох компонентів: *мотиваційно-інтенційного* (особистісна спрямованість як активізує джерело для функціонування і розвитку виконавської волі в контексті диригентсько-хорової діяльності), *інтонаційно-проектувального* (спланована практична реалізація творчого ресурсу виконавської волі у процесі роботи над хором інтонуванням), *комунікативно-енергетичного* (здійснення диригентського впливу на учасників хорового колективу задля звукового втілення власної художньо-інтерпретаційної концепції твору) і *рефлексивно-регулятивного* (здійснення слухового моніторингу і спрямування-розосередженості свідомості на процесах, що відбуваються водночас при виконанні хорового твору).

Запропоновано методологічну концепцію, яка передбачає виявлення наукових закономірностей, здатних зробити стратегію розвитку виконавської волі раціонально систематизованою та результативною. Вона ґрунтується на концептуальній цілісності чотирьох наукових підходів. *Ноологічний підхід* зумовлює ціннісно-вольовий динамізм особистості, спрямований гуманними і духовними смислами мистецько-освітнього середовища; *художньо-ідентифікаційний підхід* передбачає підкріплення духовно-ціннісних смислів хорової діяльності емпатійним ототожненням виконавців з образним змістом, закладеним у хоровий твір; *полікомунікативний підхід* дозволяє розглядати диригентсько-хорову підготовку як полікомунікативний простір, у якому розкривається духовний потенціал художньо-виконавської діяльності учителя-хормейстера, що активізує усвідомлене самоздійснення через активне волевиявлення в творчих діях; *емерджентний підхід* розглядається в якості концептуальної інтеграції духовного спрямування хорового мистецтва з усвідомленням художньої ідентичності як професійного чинника виникнення художньо-емоційного резонансу з музикою у кожного учасника

багатовимірною полікомунікативною виконавсько-хоровою простору на шляху розвитку виконавської волі майбутніх учителів музичного мистецтва.

На основі означених підходів запропоновано низку художньо-педагогічних принципів організації розвивальних процедур, ефективних у контексті роботи, з урахуванням основних атрибутивних характеристик досліджуваного феномену: *принцип індивідуального освітнього комплаєнсу* (забезпечує ефективність методів педагогічного впливу відповідно до особистісних, психологічних і професійних характеристик та індивідуальних орієнтирів духовно-ціннісного сприймання мистецтва, художньо-творчих інтенцій і уподобань здобувачів), *принцип посилення художньо-енергетичного резонансу* (передбачає синхронізацію і взаємне посилення енергетичних потоків у процесі сприймання, інтерпретації та виконання музичного твору), *принцип синергійної інтеграції* (передбачає збільшення ефективності та продуктивності формувального етапу дослідження на основі інтеграції різновекторних дій, педагогічних впливів, творчих пошуків, спрямованих на єдину мету), *принцип інтонаційно-слухового моніторингу* (усвідомлене, спрямоване керування власним слуховим контролем на основі сформованих інтонаційно-слухових еталонних уявлень та внутрішнього артистичного наміру).

Розроблено педагогічні умови та відповідні методи розвитку виконавської волі майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі диригентсько-хорової підготовки на основі розглянутої методологічної концепції. Такими педагогічними умовами є: стимулювання прагнення здобувачів до отримання задоволення від професійно-особистісного успіху в умовах творчого змагання (методи: Дискусійна сесія, ТікТок-челендж, Тьютор-челендж, Вокально-хоровий проєкт); ініціація самонаказів щодо подолання невідповідності еталонного та реального хорового звучання задля досягнення найкращого художньо-інтонаційного результату (методи: Інтонаційне моделювання, Художньо-інтонаційні фрейми, Слуховий тренінг, Творчий виклик); упровадження прийомів театральної педагогіки як

творчого ресурсу досягнення максимального емоційно-експресивного впливу на співаків у процесі інтонаційно-звукового втілення художньо-виконавської концепції хорового твору (методи: Художні читання, Образ героя, Диригентські варіації, Руйнування міфу); ініціація суб'єктної активності здобувачів щодо здійснення симультанного рефлексивного моніторингу диригентсько-хорової діяльності через аналіз і оперативне коригування виконавських зусиль з метою досягнення бажаного звучання (методи: Імпакт-моніторинг, Виконавський самоаналіз, Практика симультанної уважності, Техніка уявного диригування).

Для організації діагностичного етапу експерименту з метою виявлення стану розвиненості виконавської волі здобувачів було розроблено критеріальний апарат, спрямований на оцінювання рівнів розвиненості досліджуваного феномену відповідно до змісту його структурних компонентів. Мотиваційно-інтенційному компоненту відповідав *особистісно-аксіологічний критерій*, який дозволяє дослідити прояви особистісно-ціннісної спрямованості на досягнення бажаного звукового результату в процесі диригентсько-хорової діяльності; інтонаційно-проектувальному компоненту відповідав *інтонаційно-моделювальний критерій*, покликаний оцінити рівень усвідомленого сприймання і реалізації художньо-інтонаційного образу музичного твору на основі сформованих інтонаційно-стильових еталонів; комунікативно-енергетичний компонент діагностувався за допомогою *інтерактивно-експресивного критерію*, який відображає міру здатності до емоційного «зараження» учасників хорового колективу щодо залучення до художньо-емоційного поля хорового твору через використання доцільно-експресивної диригентсько-виконавської техніки; рефлексивно-регулятивному компоненту відповідав *корекційно-когерентний критерій*, спрямований на діагностування міри продуктивності інтонаційно-слухового симультанної рефлексії у процесі рішення інтонаційно-виконавських завдань.

Узагальнення результатів проведеного теоретичного і діагностичного дослідження забезпечили розробку авторської методики розвитку виконавської волі майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі диригентсько-хорової підготовки, що передбачало поетапну реалізацію запропонованих педагогічних умов і методів на методологічній платформі визначених наукових підходів і принципів. Формувальний етап експерименту передбачав упровадження у цикл дисциплін диригентсько-хорової підготовки здобувачів спеціально організованих технологій та методів, і був умовно розподілений на три етапи. *Консолідаційно-імпульсний етап* передбачає актуалізацію, акумуляцію та систематизацію знань, умінь, досвіду диригентсько-хорової діяльності, які набули здобувачі; *продуктивно-модернізаційний етап* спрямований на оновлення та поглиблення існуючих знань, умінь і навичок диригентсько-хорової діяльності майбутніх учителів з урахуванням вектора на розвиток і прояв виконавської волі; *творчо-верифікаційний етап* спрямований на практичну перевірку, аналіз і усвідомлення набутого хормейстерського досвіду, та реалізацію його у виконавсько-педагогічній діяльності.

Кількісний і якісний аналіз результатів формувального експерименту засвідчив ефективність запропонованої авторської методики розвитку виконавської волі майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі диригентсько-хорової підготовки, що підтверджується методом математичної статистики – критерієм F^* Фішера (кутове перетворення Фішера). Експериментальна група (ЕГ) продемонструвала значну позитивну динаміку і кількісну розбіжність з контрольною групою: констатовано загальне зростання частки здобувачів ЕГ з творчо-інфлюентним (високим) і лабільно-еклектичним (достатнім) рівнями на 48 %, що підтверджує ефективність авторської методики, теоретичну і практичну значущість даного дослідження.

Ключові слова: воля, виконання, виконавська воля, хорове мистецтво, диригентсько-хорова підготовка, майбутні учителі музичного мистецтва.

СПИСОК ПУБЛІКАЦІЙ ЗДОБУВАЧА

Статті у наукових фахових виданнях України

1. Се Ліфен. Зміст структура виконавської волі майбутніх учителів музичного мистецтва в контексті хормейстерської підготовки. *Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського. Педагогічні науки*. 2020. № 2 (131). С. 131-138.
2. Се Ліфен. Методологічні аспекти розвитку виконавської волі майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі хормейстерської підготовки. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2021. № 5(109). С. 285-297.
3. Се Ліфен. Методика розвитку виконавської волі майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі хормейстерської підготовки. *Інноваційна педагогіка*. 2021. № 38. С. 49-52.

Стаття у зарубіжному науковому виданні

4. Xie Lifeng. Pedagogical conditions for the development of future musical art teachers' performing will in the process of choirmaster training. *Knowledge, Education, Law, Managment*. 2021. № 3 (39). V. 2. P. 24-30.

Опубліковані праці апробаційного характеру

5. Xie Lifeng. Content and specifics of the performing will of future music art teachers. *Музична та хореографічна освіта в контексті культурного розвитку суспільства: Матеріали та тези V Міжнародної науково-практичної конференції молодих учених та студентів*. Одеса, 2019. С. 125-126.
6. Bilova N. K., Xie Lifeng. Volitional aspects of artistic and pedagogical communication of music teachers-choirmasters. *Мир детства в современном образовательном пространстве: сборник статей студентов, магистрантов, аспирантов*. Витебск, 2021. Вып. 12. С. 242-244.

7. Xie Lifeng. Criteria for the performing will development in future musical art teachers – choirmasters. *Scientific community: interdisciplinary research: the 5th International Scientific and Practical Conference*. Hamburg, 2021. P. 125-127.

ABSTRACT

Xie Lifeng. Methodology of performing will development of future musical art teachers in the process of conducting-choral training – Qualifying scientific work on the rights of the manuscript.

Thesis for Doctor of Philosophy degree in specialty 014 Secondary Education (Musical Art). – State institution “South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushynsky”. Odesa, 2021.

The contents of the abstract

In the thesis on the basis of theoretical generalization the solution of the actual scientific-pedagogical problem of performing will development of future musical art teachers in the process of conducting-choral training through realization of the author’s methodology is substantiated and offered. The specifics of performing will manifestation in personal and professional aspects of artistic-pedagogical poly-communication with students is actualized, taking into account the spiritual potential of choral art and the specifics of conducting-choral training of future musical art teachers as a platform for their creative and pedagogical self-expression and professional self-realization.

It is noted that development of performing will of the future musical art teachers in the process of conducting-choral training requires theoretical and methodological justification of the development strategy, which aims to overcome the contradictions between the high level of professional significance of this issue and lack of methodological support, which is caused by unsatisfactory state of

theoretical elaboration of performing will development of future teachers as choirmasters.

The study presents generalizations of philosophical, psychological and musical-pedagogical concepts of volitional qualities that are professionally significant for musical art teachers, whose activities are aimed at involving students in various forms of music making, including choral singing in the process of artistic-pedagogical communication with works of art, which requires from the teacher persistence, determination, purposefulness, conscious regulation and self-regulation. This phenomenon is studied in the context of self-determination and goal-setting, self-fulfillment and responsibility of future professionals, as a factor in the actualization of humane values and the manifestation of active consciousness in the process of conducting-choral training.

It is theoretically proved that the will is the highest form of mental activity, which allows mobilization of efforts to overcome both impulses and inertia for the highest goal, which is considered in the work as achievement of the highest performance and pedagogical results of teachers as choirmasters. Will has a psychophysiological, innate and acquired nature, is based on the regulated use of potential spiritual volitional energy by the individual and is directed by the individual to overcome obstacles and achieve goals. Motivation and intention are defined as a source of activation of the will, and the will, in turn, acts as a source of energy aimed at the realization of motive or intention.

The specifics of the performing will in the context of artistic-pedagogical, in particular conducting-choral activities of musical art teachers is revealed. It is determined by the pedagogical purpose of the activity is to achieve high artistic and performing results. It is emphasized that thanks to the performing will of the teacher-conductor of the choir it is possible to achieve the ideal realization of the intonation-sound image that exists in his mind and auditory imagination as his own interpretive-performing concept. It is noted that the artistic-pedagogical communication carried out by a musical art teacher in the process of working with a choir involves the need for emotional “inspiration” through emotional-energetic

influence, the ability to control the choir's sound in real time, monitoring the manifestation of intonation and performance problems with the aim of their effective correction, which requires significant willpower, without which the psycho-emotional, artistic and productive impact on the complex, lively, untempered "musical instrument" – the choir – is impossible.

It is proved that active purposeful development of the performing will of future musical art teachers allows them to acquire the ability to broadcast to the choir their own artistic and interpretive ideas. This ensures involvement of each choir member in a single image-emotional aesthetic and value field, which is the key to achieving high performance and, at the same time, comprehensive personal and professional development of choir members and, in fact, the teacher as a choirmaster.

In order to summarize the theoretical work on the phenomenon under study, the dissertation proposes an author's interpretation of the concept of "performing will of the future musical art teachers-choirmasters" as an individual basic personal and professional trait, which involves targeted emotional-energetic influence on embodiment of the emotional-figurative content of a musical work based on the creation of emotional-spiritual resonance in the artistic poly-communicative field. Performing will provides conscious energetic self-regulation of the intellectual, creative and psycho-emotional activity, which allows overcoming intonation and performance problems, achieving high artistic intonation and sound results, and contributes to the effectiveness of artistic development and success of professional self-expression of teachers as choirmasters.

The component structure of the future musical art teachers' performing will in the context of conducting-choral training is substantiated, which consists of four components: *motivational-intentional* (personal orientation as an activating source for functioning and development of performing will in the context of conducting-choral activity), *intonation-project* (planned practical realization of the creative resource of the performing will in the work on choral intonation), *communicative-energetic* (carrying out conducting influence for the sound embodiment of one's

own artistic-interpretive concept of a musical work) and *reflexive-regulatory* (performing auditory monitoring and directing consciousness to the processes occurring during performance of a choral work).

A methodological concept is proposed, which provides for the development of scientific laws that can make the strategy of development of the performing will rationally systematized and effective. It is based on the conceptual integrity of four scientific approaches. *The noological approach* determines the value-volitional dynamism of the individual, directed by the humane and spiritual meanings of the artistic-educational environment; *artistic-identification approach* involves reinforcing the spiritual and value meanings of choral activity by empathic identification of performers with figurative content embedded in the choral work; *poly-communicative approach* allows to consider conducting-choral training as a poly-communicative space, which reveals the spiritual potential of artistic-performing activities of the choirmaster, which activates conscious self-realization through active expression of the will in creative actions; *emergent approach* is seen as a conceptual integration of the spiritual direction of choral art with the awareness of artistic identity as a professional factor in the emergence of artistic-emotional resonance with music in each participant of the multidimensional poly-communicative space of choirmaster training on the way of future musical art teachers' performing will development.

Based on these approaches, a number of artistic-pedagogical principles of developmental procedures organization, effective in the context of work, taking into account the main attributive characteristics of the studied phenomenon: *the principle of individual educational compliance* (provides for the compliance of the methods of pedagogical impact with personal, psychological and professional characteristics and with the individual benchmarks of spiritual-value perception of art, artistic-creative intentions and preferences of applicants), *the principle of increasing artistic-energetic resonance* (provides for synchronization and mutual strengthening of energy flows in the perception, interpretation and performance of a musical work), *the principle of synergistic integration* (increases efficiency and

productivity based on the integration of multi-vector actions, pedagogical influences, creative research aimed at a single goal), *the principle of intonation and auditory monitoring* (conscious, directed management of one's own auditory attention on the basis of formed intonation-auditory reference representations and internal artistic intention).

Pedagogical conditions and corresponding methods of the performing will development of future musical art teachers in the process of conducting-choral training on the basis of the considered methodological concept are developed. Such pedagogical conditions are: stimulating the desire of applicants to enjoy professional and personal success in a creative competition (methods: discussion session, TickTalk Challenge, Tutor Challenge, vocal-choral project); initiation of self-orders to overcome the discrepancy between the reference and real choral sound in order to achieve the best result (methods: creation of artistic and intonation frames, intonation modeling, auditory training, creative challenge); introduction of theatrical pedagogy as a creative resource to achieve maximum emotional-expressive influence on singers in the process of intonation and sound embodiment of the artistic-performing concept of a choral work (methods: artistic readings, image of the hero, conducting variations, destruction of myth); initiation of subjective activity of applicants for simultaneous reflexive monitoring of conducting-choral activities through analysis and prompt adjustment of performance efforts to achieve the desired sound (methods: impact monitoring, performance self-analysis, practice of simultaneous attention, practice of imaginary conducting).

In order to organize the diagnostic stage of the experiment to identify the state of development of the performance will of applicants, a criterion apparatus was developed to assess the levels of development of the studied phenomenon in accordance with the content of its structural components. The motivational-intentional component corresponded to *the personal-axiological criterion*, which allows to investigate the manifestations of personal-value orientation to achieve the desired sound result in the process of conducting-choral activity; the intonation-

design component corresponded to the *intonation-modeling criterion*, designed to assess the level of conscious perception and realization of the artistic-intonational image of a musical work on the basis of the formed intonation-style standards; the communicative-energetic component was diagnosed with the help of *interactive-expressive criterion*, which reflects the degree of ability to emotional inspiration to involve members of the choir in the artistic and emotional field of choral work through the use of appropriate-expressive conducting technique; the reflexive-regulatory component corresponded to the *correctional-coherent criterion* aimed at diagnosing the degree of productivity of the intonation-auditory simultaneous control in the process of solving intonation-performance tasks.

Generalization of the results of the theoretical and diagnostic research provided for the development of the author's methodology of developing the performing will of the future musical art teachers in the process of conducting-choral training, which involved gradual implementation of the proposed pedagogical conditions and principles. The molding stage of the experiment involved introduction of a series of disciplines of conducting-choral training of the applicants for specially organized technologies and methods, conditionally divided into three stages. *The consolidation-impulse stage* involves actualization, accumulation and systematization of knowledge, skills, experience of the choirmaster's activities that applicants have; *the productive-modernization stage* is aimed at updating and deepening the existing knowledge, skills and abilities of the choirmaster's work, taking into account the vector for the development and manifestation of the performing will; *the creative-verification stage* is aimed at practical verification, analysis and awareness of the experience gained, and its implementation in the performance-pedagogical activities.

Quantitative and qualitative analysis of the results of the molding experiment showed the effectiveness of the proposed author's methodology of developing the performing will of the future musical art teachers in the process of conducting-choral training, as evidenced by mathematical statistics – φ^* Fisher's criterion (Fisher's angular transformation). The experimental group showed

significant positive dynamics and quantitative differences from the control group: the overall increase in the share of the EG applicants with creatively influential (high) and labile-eclectic (sufficient) levels by 48 %, which confirms the theoretical and practical significance of the study.

Key words: will, performance, performing will, choral art, conducting-choral training, future musical art teachers.

THE LIST OF AUTHOR'S PUBLICATIONS

Articles in scientific professional journals of Ukraine

1. Xie Lifeng. Zmist struktura vykonavskoi voli maibutnikh uchyteliv muzychnoho mystetstva v konteksti khormeisterskoi pidhotovky. *Naukovyi visnyk Pivdenoukrainskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni. K. D. Ushynskoho. Pedahohichni nauky*. 2020. № 2 (131). S. 131-138.

2. Xie Lifeng. Metodolohichni aspekty rozvytku vykonavskoi voli maibutnikh uchyteliv muzychnoho mystetstva v protsesi khormeisterskoi pidhotovky. *Pedahohichni nauky: teoriia, istoriia, innovatsiini tekhnolohii*. 2021. № 5(109). S. 285-297.

3. Xie Lifeng. Metodyka rozvytku vykonavskoi voli maibutnikh uchyteliv muzychnoho mystetstva v protsesi khormeisterskoi pidhotovky. *Innovatsiina pedahohika*. 2021. № 38. S. 49-52.

Article in the foreign scientific journal

4. Xie Lifeng. Pedagogical conditions for the development of future musical art teachers' performing will in the process of choirmaster training. *Knowledge, Education, Law, Managment*. 2021. № 3 (39). V. 2. P. 24-30.

Published works of the approbation character

5. Xie Lifeng. Content and specifics of the performing will of future music art teachers. *Muzychna ta khoreohrafichna osvita v konteksti kulturnoho rozvytku suspilstva: Materialy ta tezy V Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii molodykh uchenykh ta studentiv*. Odesa, 2019. S. 125-126.

6. Bilova N. K., Xie Lifeng. Volitional aspects of artistic and pedagogical communication of music teachers-choirmasters. *Myr detstva v sovremennom obrazovatel'nom prostranstve: sbornyk statei studentov, mahystrantov, aspyrantov*. Vitebsk, 2021. Vyp. 12. S. 242-244.

7. Xie Lifeng. Criteria for the performing will development in future musical art teachers – choirmasters. *Scientific community: interdisciplinary research: the 5th International Scientific and Practical Conference*. Hamburg, 2021. P. 125-127.